

**UCHWAŁA NR XXIX/199/21
RADY POWIATU W MOŃKACH**

z dnia 20 grudnia 2021 r.

**w sprawie Powiatowego Programu Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na
lata 2021-2026**

Na podstawie art. 12 pkt 9c ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920, z 2021 r. poz. 1038 i 1834) oraz art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1100, 1162, 1621, 2270 i 2317) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Powiatowy Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2021-2026, stanowiący Załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Mońkach.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu

Dariusz Jaworowski

Załącznik do uchwały Nr XXIX/199/21
Rady Powiatu w Mońkach
z dnia 20 grudnia 2021 r.

POWIATOWY PROGRAM PROMOCJI ZATRUDNIENIA ORAZ AKTYWIZACJI LOKALNEGO RYNKU PRACY NA LATA 2021– 2026

Mońki, 2021 r.

SPIS TREŚCI

I.	Wprowadzenie	3
II.	Charakterystyka powiatu monieckiego	4
III.	Rynek pracy w powiecie monieckim	5
IV.	Bezrobocie i diagnoza problemów	8
V.	Analiza SWOT lokalnego rynku pracy	16
VI.	Cele i zadania Programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji rynku pracy	18
VII.	Obszary planowanych działań.	18
	Obszar 1 – Aktywizacja lokalnego rynku pracy.	18
	Obszar 2 - Wspieranie działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości.....	19
	Obszar 3 – Partnerstwo i współpraca na lokalnym rynku pracy	20
	Obszar 4 – Podejmowanie działań w obszarze kształcenia ustawicznego i rozwoju kwalifikacji zawodowych.....	21
VIII.	Zarządzanie programem i bieżący monitoring działań.....	21

I. Wprowadzenie

Z pewnością problem bezrobocia na lokalnym rynku pracy nie jest już tak istotny, jak jeszcze kilka, kilkanaście lat temu. Dynamiczne zmiany zachodzące w strukturze społeczno-gospodarczej, szczególnie w dobie pandemii, wymagają jednak programowania kompleksowych i spójnych działań w celu stabilizacji zatrudnienia i rozwoju instrumentów pomocowych dla osób bezrobotnych, jak i pracodawców. Istotny spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych w ostatnich latach oraz względna stabilność rynku pracy w dobie pandemii, wskazują, że dotychczasowe działania przynosiły wymierne efekty.

Dlatego obecny Program jest rozwinięciem dotychczasowych założeń i dostosowaniem polityki rynku pracy do aktualnych potrzeb w powiecie monieckim. W takich warunkach nadrzędnym celem instytucji rynku pracy wydaje się być prowadzenie działań ułatwiających nabywanie doświadczenia zawodowego, nowych kompetencji, kwalifikacji zawodowych i społecznych oraz wnikliwe monitorowanie rynku pracy, które pozwala na wcześniejsze reagowanie na zmiany zachodzące w jego obrębie.

Powstanie niniejszego dokumentu podyktowane jest ustawowym obowiązkiem realizacji zadań samorządu w zakresie polityki rynku pracy. Powyższą kwestię doprecyzowuje *art. 9 ust.1 pkt. 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, w którym jest mowa o tym, iż program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy jest częścią powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Celem głównym Programu jest wzmocnienie lokalnego rynku pracy poprzez promocję zatrudnienia, przedsiębiorczości oraz wsparcie procesu aktywizacji mieszkańców powiatu monieckiego poszukujących pracy. Odbiorcami Programu są: osoby bezrobotne, w szczególności do 30 roku życia i powyżej 50 roku życia, długotrwale bezrobotne, pracodawcy i przedsiębiorcy, instytucje rynku pracy, placówki oświatowe, jednostki samorządu terytorialnego oraz organizacje pozarządowe.

Program zawiera propozycje działań, jakie należy podjąć, by sprostać aktualnym wyzwaniom rynku pracy i jakie powinny być realizowane w celu promocji zatrudnienia i aktywizacji rynku pracy. W celu jego efektywnej realizacji chcemy zaangażować wszystkich partnerów rynku pracy, w szczególności pracodawców, którzy odgrywają znaczącą rolę w zakresie aktywizacji osób bezrobotnych.

Opracowany Program nie wyczerpuje katalogu wszystkich działań, które będą podejmowane na rzecz poprawy sytuacji na rynku pracy. Zakres zadań będzie konkretyzowany na poszczególne lata, w zależności od aktualnej w danym momencie sytuacji na lokalnym rynku pracy, wielkości posiadanych środków i ogólnych tendencji rozwoju gospodarki czy też występujących problemów.

II. Charakterystyka powiatu monieckiego

Powiat moniecki położony jest w centralnej części województwa podlaskiego i zajmuje obszar 138 179 ha, co stanowi 6,8% powierzchni województwa podlaskiego. W skład powiatu monieckiego wchodzi 3 gminy miejsko-wiejskie (Mońki, Goniądz, Knyszyn) i 4 gminy wiejskie (Jaświły, Jasionówka, Krypno, Trzianne). Mieszka tu 40 tys. osób (z tego ponad 14,5 tys. w miastach), czyli około 3,4% ludności Podlasia. Większość mieszkańców powiatu mieszka na terenach wiejskich, które stanowią aż 97% jego powierzchni. Gęstość zaludnienia wynosi zaledwie 29 osób na 1 km², przy średniej dla województwa wynoszącej 58 osób. Z pewnością problemem jest zmniejszająca się na przestrzeni lat liczba ludności powiatu. Tendencja ta dotyczy również całego województwa Podlaskiego. Cały czas bardzo istotne są migracje, głównie do większych miast w Polsce. Jednym z powodów spadku liczby mieszkańców powiatu jest migracja młodzieży do innych miast, które dają większe możliwości edukacyjne w zakresie szkolnictwa wyższego. Innym powodem jest wyjazd młodych ludzi do krajów Unii Europejskiej w poszukiwaniu pracy i bardziej atrakcyjnych zarobków.

Teren powiatu odznacza się wieloma walorami przyrodniczymi i historycznymi. Ze względu na położenie geograficzne i warunki społeczno-gospodarcze posiada duże możliwości rozwoju rolnictwa i turystyki. Ze wszech stron otaczają go cenne obiekty przyrodnicze: od zachodu pokaźne połacie powiatu obejmuje Biebrzański Park Narodowy, ze strony wschodniej w granicach powiatu leżą obrzeża Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej. Krańce południowe stanowią natomiast fragment Obszaru Chronionego Krajobrazu „Doliny Narwi” i stykają się z otuliną Narwiańskiego Parku Narodowego. Ponad 33% powierzchni powiatu stanowią obszary o szczególnym znaczeniu przyrodniczym

(chronione). Niezwykła urokliwość naszego regionu oraz wyjątkowe i niespotykane walory krajobrazowe i ekologiczne stanowią znakomite warunki do rozwoju agroturystyki.

Przez teren powiatu przebiegają dwie ważne trasy komunikacyjne - jedną z nich jest linia kolejowa Białystok – Ełk, drugą droga krajowa nr 65. Przez nasze obszary biegną także drogi wojewódzkie: Nr 670 - Osowiec-Goniądz-Suchowola oraz Nr 671 – Tykocin-Knyszyn-Jasionówka-Korycin.

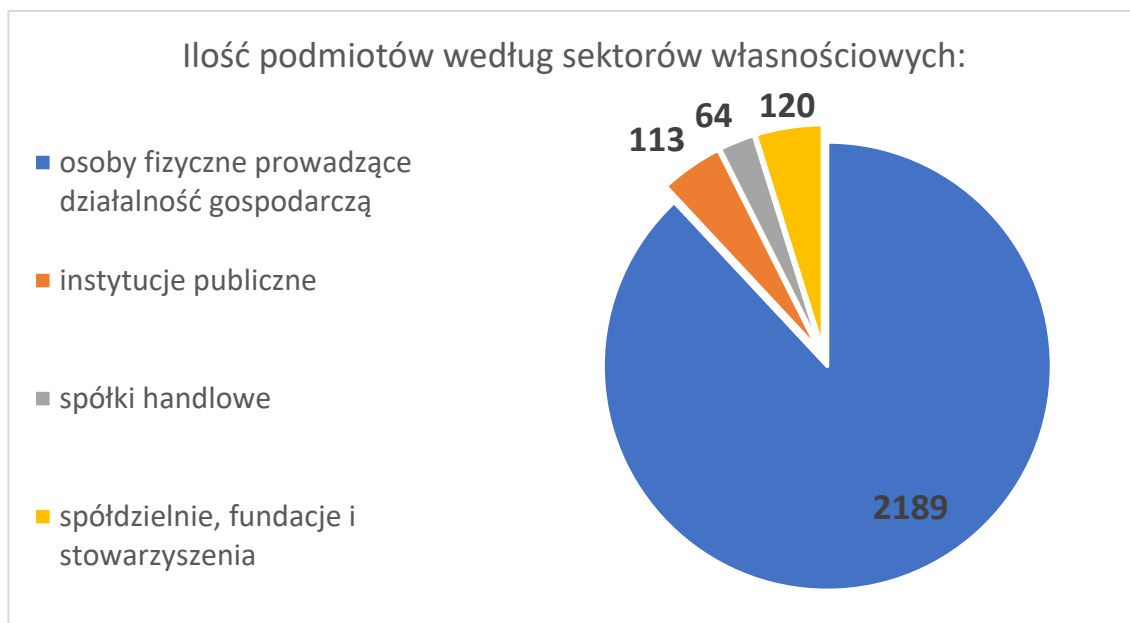
Powiat moniecki to region o charakterze typowo rolniczym. Sprzyjające warunki klimatyczno-glebowe oraz nieskażone zanieczyszczeniami środowisko naturalne sprzyjają uprawom zbóż i ziemniaków, produkcji zwierzęcej - przede wszystkim hodowli bydła mlecznego i trzody chlewnej. Ponadto rozwija się tu drobny przemysł przetwórstwa rolnego. Dominują małe i średnie gospodarstwa rolne o powierzchni do 20 ha, mało jest natomiast gospodarstw powyżej 50 ha.

Większość mieszkańców powiatu to osoby w wieku produkcyjnym - 26 039 osób (64,9% ogółu mieszkańców). Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym wynosi 5250, a w wieku poprodukcyjnym 8 781 osób. Natomiast grupa osób pracujących wynosi 12 488.

III. Rynek pracy w powiecie monieckim

Z danych zawartych w systemie REGON wynika, iż według stanu na koniec 2020 r. w powiecie monieckim zarejestrowanych było 2720 podmiotów gospodarczych, gdzie przeważały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (2189 tj. ponad 80% ogólnej liczby zarejestrowanych podmiotów). W gospodarce powiatu duże znaczenie odgrywa sektor MŚP, którego udział w ogólnej liczbie przedsiębiorstw wynosi ponad 99%. Zdecydowana większość pracodawców (2639) zatrudnia do 9 osób, a tylko 17 firm zatrudnia powyżej 50 osób.

Poniższy Wykres przedstawia ilość podmiotów w powiecie monieckim według sektorów własnościowych:

Na koniec 2020 roku zatrudnienie w sektorze rolnictwa, który jest dominującym profilem powiatu monieckiego pracowało 70% ogółem zatrudnionych. W przemyśle i budownictwie zatrudnienie znalazło 7,8% ogólnej liczby osób pracujących, w sektorze usługowym 7,8% i sektorze finansowym 0,9%.

Na terenie powiatu monieckiego **brak jest dużych zakładów przemysłowych**. Największymi zakładami pracy funkcjonującymi w naszym regionie są m.in.:

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Mońkach,
- Moniecka Spółdzielnia Mleczarska,
- Biebrzański Park Narodowy w Osowcu – Twierdzy,
- Piekarnia „REVMOD” w Mońkach,
- Piekarnia „Sobieski” w Mońkach,
- AGRONA Sp. z o. o w Mońkach,
- PRZEDSIĘBIORSTWO "TOOLCO" Kazimierz Mitroszewski,
- "TRAKDAR" Usługi Tartaczne Dariusz Puchalski w Kosiorkach,
- ALEHALE Sp. z o. o w Dudkach,
- Monieckie Centrum Handlowo – Targowe Andrzej Purta w Mońkach,
- VOLTRANS USŁUGI HANDLOWO-TRANSPORTOWE S.J. w Goniądzu,
- BIOM Sp. z o.o. w Dolistowie Starym,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe "EJ" Józef Janusz Zamojtuk w Jasionówce,
- Przemysław Szuj "PHU Kompres Mot" w Knyszynie.

Najbardziej rozwinięta jest branża spożywcza, a przede wszystkim piekarnicza oraz przetwórstwa mlecznego. Wyroby tych zakładów znane są nie tylko w regionie, ale również na terenie całego kraju. Znaczna część mieszkańców znajduje również zatrudnienie w urzędach administracji samorządowej (samorząd terytorialny i jednostki organizacyjne samorządu). Dość mocno rozwinięta jest również branża tartaczniactwa, w której wiele osób może podjąć pracę bez posiadania kwalifikacji i wykształcenia. Znajdujące się na terenie powiatu zakłady pracy nie przewidują inwestycji, które spowodują nagły wzrost zatrudnienia, co z kolei powoduje stagnację na rynku pracy. Potrzeby zatrudnieniowe pracodawców najczęściej ograniczają się do maksymalnie kilku osób.

Brak dużych zakładów pracy i znaczących inwestycji powoduje, że wszelkie inwestycje koncentrują się wokół modernizacji infrastrukturalnej (m.in.: termomodernizacje budynków użyteczności publicznej, budowa wodociągów i kanalizacji, infrastruktury sportowej, drogowej). Takie inwestycje owocują okresowym, niewysokim wzrostem zatrudnienia, jedynie na czas realizacji przedsięwzięcia. Teren powiatu jest mało atrakcyjny dla inwestorów ze względu na słabo rozwiniętą infrastrukturę gospodarczą, niską siłę nabywczą oraz ograniczony dostęp do budynków i terenów przeznaczonych pod inwestycję. Mimo przedstawionych wcześniej walorów przyrodniczych powiatu, sprzyjających rozwojowi turystyki, przeważa typowa agroturystyka wiejska, nienastawiona na tworzenie nowych miejsc pracy.

W powiecie monieckim funkcjonuje jedna szkoła ponadpodstawowa – Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Mońkach. Kierunki kształcenia w tej szkole wpisują się w rolniczy charakter powiatu. Szkoła kształci na poziomie zasadniczym zawodowym, średnim zawodowym i ogólnym. W powiecie nie ma szkoły wyższej, w związku z tym młodzież po ukończeniu szkoły średniej, jako dalsze miejsce kształcenia wybiera Białystok lub inne większe miasta i tam stara się znaleźć zatrudnienie.

Powiat moniecki słynie z tradycji migracyjnych - jak oszacował Ośrodek Badań nad Migracjami, który pod koniec lat 90. Prowadził w Mońkach badania tego zjawiska, 20% mieszkańców Moniek wzięło udział w migracjach, a miasto Mońki ze względu na masowe migracje do USA, nazywane było potocznie „miastem dolarowców”¹.

¹Analiza rozkładu oraz charakteru popytu na zawody i kwalifikacje w województwie podlaskim w ujęciu lokalnym, Publikacja Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Białymstoku

Aktualnie obserwuje się coraz częstsze powroty po wieloletniej emigracji ze Stanów Zjednoczonych. Dotyczy to w szczególności osób po sześćdziesiątym roku życia, które powracają do Polski na emeryturę.

Nowe kierunki migracji osób z terenu powiatu monieckiego, to przede wszystkim Belgia i Niemcy. Zjawisko to dotyczy w większości osób młodych, które najbardziej odczuwają negatywne zmiany gospodarcze i nie mają zapewnionego odpowiedniego wsparcia na lokalnym rynku pracy. W przeciwieństwie do migracji z lat 90-tych, obecna emigracja ma charakter krótkookresowy i nie wiąże się z rozwojem przedsiębiorczości i inwestowaniem zdobytego kapitału na terenie powiatu.

IV. Bezrobocie i diagnoza problemów.

Bezrobocie w powiecie monieckim nie jest już tak istotnym problemem społecznym, jak jeszcze kilka lat temu. Przede wszystkim nie wiąże się już ono z brakiem ofert pracy, a bardziej niedostosowaniem do potrzeb pracodawców w związku z istniejącymi problemami, najczęściej zdrowotnymi. Analizując dane z ostatnich lat, można zaobserwować tendencję spadkową zapotrzebowania na różnego rodzaju formy pomocy świadczone przez ośrodki pomocy społecznej. Jak wynika z danych, to ubóstwo i długotrwała choroba są głównymi problemami społecznymi w powiecie monieckim.

Poniższa tabela obrazuje powody udzielenia pomocy społecznej przez Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu.

Lp.	Powody udzielenia pomocy	Liczba rodzin objętych pomocą
1.	Ubóstwo	708
2.	Długotrwała lub ciężka choroba	516
3.	Bezrobocie	436
4.	Niepełnosprawność	427
5.	Potrzeba ochrony macieżyństwa lub wielodzietności	189
6.	Bezradność w sprawach opiek.-wych. i prowadzenia gosp. domowego	174
7.	Alkoholizm	70

źródło: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Monieckim na lata 2020-2029

W związku z typowo rolniczym charakterem powiatu, jednym z problemów tutejszego rynku pracy jest zjawisko bezrobocia ukrytego. Zjawisko to nie jest co prawda ewidencjonowane, ale w związku z tym, że większość osób z powiatu jest zatrudniona w rolnictwie, dotyka to nasz powiat w szczególnym stopniu. Bezrobocie na wsi ma charakter strukturalny i wynika z dysproporcji pomiędzy liczbą ludności wiejskiej, a możliwościami jej zatrudnienia. Osoby z terenów wiejskich często nie mają odpowiednich kwalifikacji, aby znaleźć zatrudnienie w zawodach pozarolniczych. W związku z tym pozostają one na wsi, tworząc dużą grupę zbędną dla gospodarki rolnej.

Wykres 1 - Stopa bezrobocia w powiecie monieckim w latach 2010 – 2020.

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mońkach

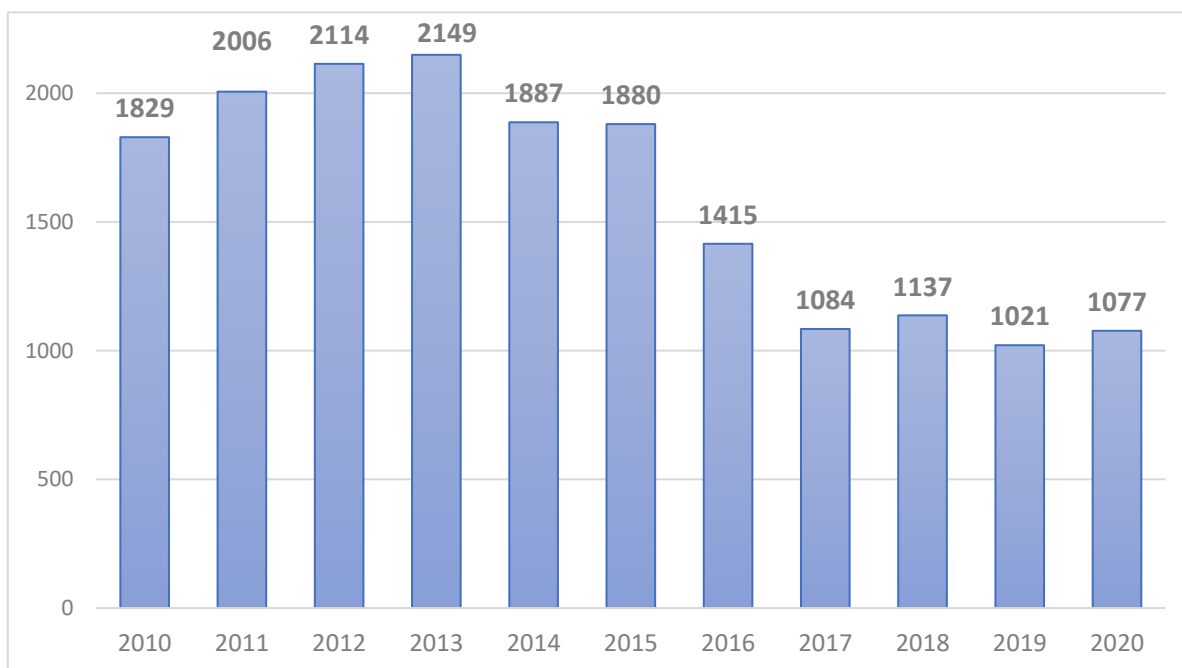
Wykres 1 przedstawia stopę bezrobocia w powiecie monieckim, a **wykres 2** liczbę osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mońkach na przestrzeni ostatniej dekady. Od początku badanego okresu, do roku 2013 można było zaobserwować wzrost bezrobocia. Na koniec 2013 r. stopa bezrobocia osiągnęła maksymalny poziom w badanym okresie - 13,7%. Wysoki poziom bezrobocia związany był z niekorzystną sytuacją gospodarczą w regionie, jak i całym kraju spowodowaną kryzysem gospodarczym. Od 2014 r. można zaobserwować spadek stopy bezrobocia, do rekordowo niskiej wartości 6,7% na koniec 2019 r. Nieznaczny wzrost stopy bezrobocia zaobserwowano jedynie w 2018 r., gdy wskaźnik wzrósł o 0,3 pkt.

proc. w odniesieniu do roku wcześniejszego. Wyraźne zmniejszenie stopy bezrobocia oraz spadek liczby osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w tym okresie związane było przede wszystkim z realizacją programów na rzecz łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, a także poprawą sytuacji w gospodarce.

W ostatnim roku można było zaobserwować nieznaczny wzrost stopy bezrobocia o 0,3 pkt. proc. z poziomu 6,7% do poziomu 7,0%. Niewątpliwie było to związane z pandemią COVID-19. Niektóre firmy zostały zamknięte, a część z nich znacznie ograniczyła swoją działalność. W związku z tym część pracowników straciła pracę. Dostępne dla przedsiębiorców instrumenty z tzw. „Tarczy antykryzysowej” sprawiły, iż nie doszło do masowych zwolnień, a bezrobocie wzrosło nieznacznie - jedynie o 0,3 pkt. proc.

Należy również zauważyć, iż stopa bezrobocia na lokalnym rynku pracy jest w dalszym ciągu wyższa od średniej stopy bezrobocia na terenie kraju, która na koniec 2020 r. wynosiła 6,2%. W związku z powyższym niezbędne jest kontynuowanie realizacji programów mających na celu tworzenie nowych miejsc pracy oraz wspierających przedsiębiorczość.

Wykres 2 - Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Mońki w latach 2010 – 2020

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mońkach

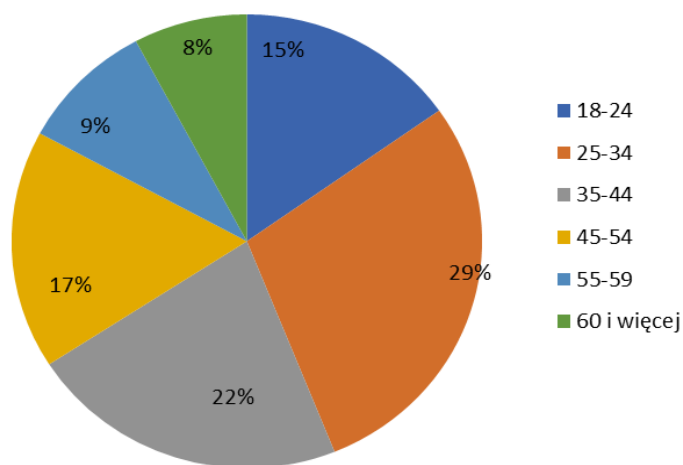
Bardzo często w rejestrach Powiatowego Urzędu Pracy w Mońkach przez wiele lat figurują te same osoby bezrobotne. PUP odnotowuje niepokojące zjawisko zwiększania się liczby osób posiadających patologiczny stosunek do pracy. Część osób bezrobotnych nie poszukuje pracy, a status bezrobotnego wykorzystuje do ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej, dodatki mieszkaniowe i innego rodzaju profity.

Jeżeli chodzi o strukturę osób bezrobotnych według płci, to nie ulega ona większym zmianom, pomimo faktu, iż ogólna liczba bezrobotnych maleje. Odsetek kobiet w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych wynosi 47,5%. Jednak pomimo wydawałoby się korzystniejszej dla kobiet struktury bezrobocia, to właśnie one częściej spotykają się z problemami na lokalnym rynku pracy. Wpływ na taką sytuację ma tradycyjny model rodziny, w którym głową rodziny jest mężczyzna, a rola kobiety często ogranicza się do opieki nad dziećmi i prowadzenia gospodarstwa domowego. Taki typ rodziny jest ciągle przeważającym modelem gospodarstwa domowego na naszych terenach. W związku z tą sytuacją, kobiety często nie posiadają odpowiednich kwalifikacji i doświadczenia zawodowego, aby podjąć pracę. Dodatkowo dużą barierą jest ich ograniczona mobilność i mała dyspozycyjność.

Struktura wiekowa

Aktualna struktura wiekowa osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mońkach ukazuje, iż najliczniejszą grupą są osoby od 25 do 34 roku życia (290 osób) oraz w wieku 35-44 lata (222 osoby). Powyższa grupa stanowi nieco ponad 50% ogółu bezrobotnych. Nastąpiła tu znacząca zmiana, ponieważ dotychczas duży udział wśród bezrobotnych obok osób w wieku 25-34, miały osoby w wieku 18-24 lata. Z dużym prawdopodobieństwem można stwierdzić, że na tą sytuację miała wpływ pandemia koronawirusa. Osoby w sile wieku i osoby młode, które dotychczas pracowały prawdopodobnie utraciły zatrudnienie w związku z niekorzystną sytuacją wywołaną przez COVID-19. Tak duża grupa osób w sile wieku oraz osób młodych stanowi jeden z głównych problemów lokalnego rynku pracy. Poniższy wykres przedstawia strukturę wiekową bezrobotnych na postawie sprawozdania MPiPS.

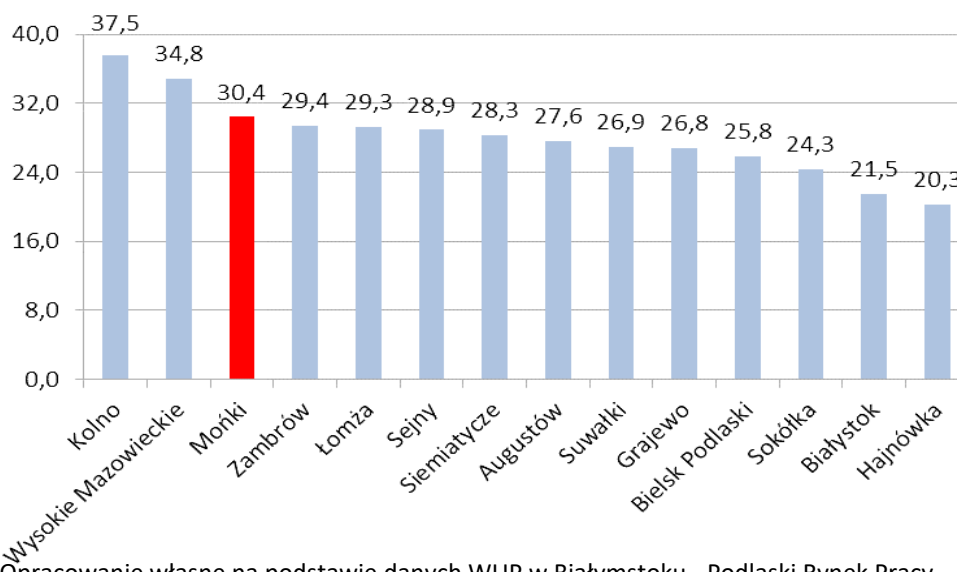
Wykres 3 - Struktura wiekowa osób bezrobotnych w PUP w Mońkach.

źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 1 do sprawozdania MPiPS – 01

Liczba osób młodych utrzymuje się na wysokim poziomie od kilku lat. Aktualnie w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Mońkach figuruje 339 osób do 30 roku życia. Problem bezrobocia wśród osób młodych w powiecie monieckim jednoznacznie potwierdza poniższe zestawienie przedstawiające procentowy udział osób do 30 roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego. Powiat moniecki jest jednym z trzech w województwie podlaskim, w których problem bezrobocia osób młodych dotyka najbardziej.

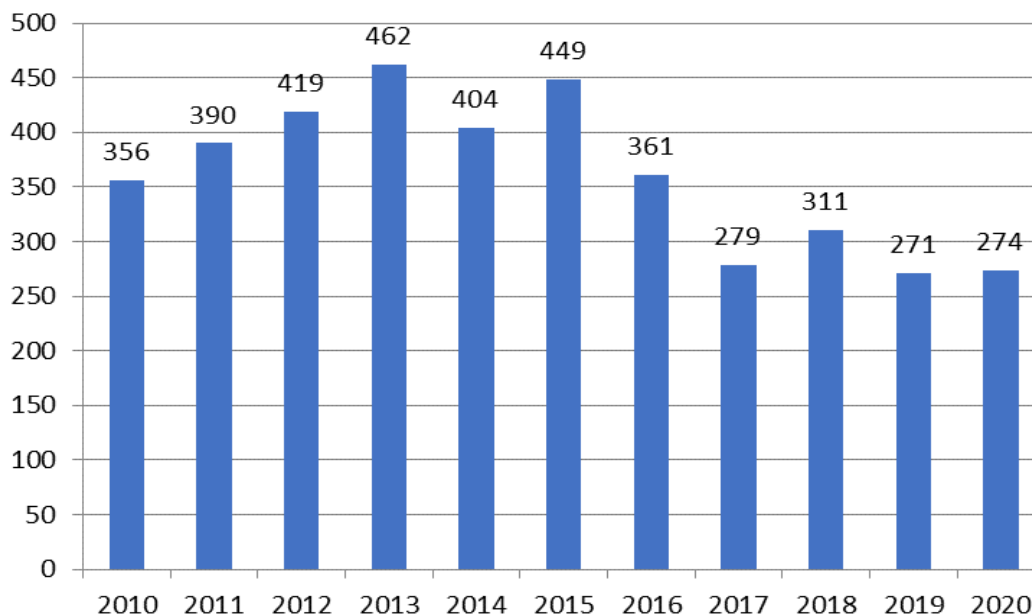
Wykres 4 - Udział osób do 30 r. ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych wg PUP województwa podlaskiego.

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku - Podlaski Rynek Pracy.

Kolejnym zdiagnozowanym problem wynikającym ze struktury wiekowej bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Mońkach jest wysoka liczba osób po 50 roku życia. Na koniec 2020r. liczba osób w tej grupie wynosiła 274 co stanowi 25,4% ogółu bezrobotnych. Pomimo, iż od kilku lat prowadzone są programy aktywizacji zawodowej ze szczególnym nastawieniem m.in. na tę grupę, to jak przedstawia poniższy wykres, liczba takich osób utrzymuje się na dość wysokim poziomie. Osoby w wieku 50+ mają trudności w znalezieniu pracy, ponieważ pracodawcy niechętnie je zatrudniają, z racji niskiego wykształcenia, mniejszej sprawności fizycznej i małej mobilności. Osoby z tej grupy bardzo trudno dostosowują się do zmieniającej się specyfiki rynku pracy. W związku z powyższym, ich liczba w ewidencji osób bezrobotnych nadal pozostaje na wysokim poziomie. Na koniec 2020 r. w ewidencji urzędu pozostawały 274 osoby w wieku 50+, co stanowi 25,4 % ogółu bezrobotnych.

Wykres 5 - Liczba bezrobotnych po 50 roku życia w latach 2010 – 2020.

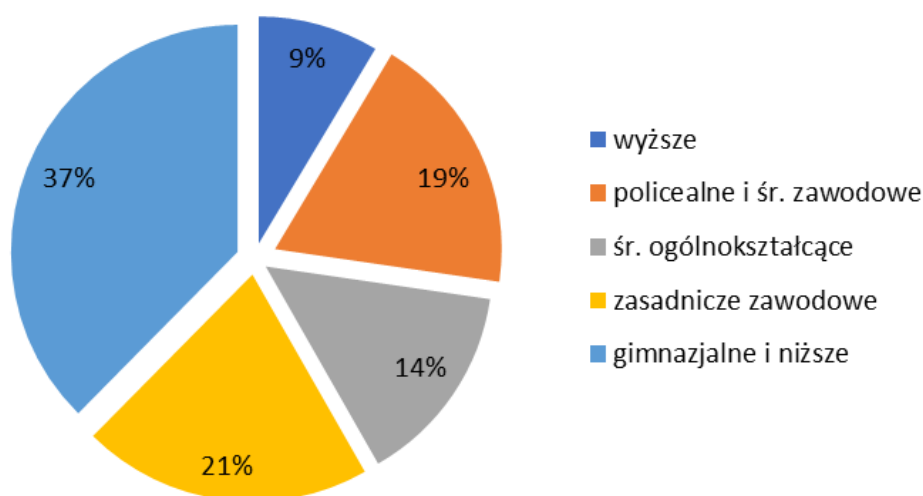

źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 1 do sprawozdania MPiPS – 01.

Struktura wykształcenia.

Struktura wykształcenia osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Mońkach przedstawia się niekorzystnie, bowiem duża liczba osób – 37,6% (380 osób) posiada zaledwie wykształcenie gimnazjalne bądź niższe. W sumie aż 589 osób, czyli 58,3% nie posiada wykształcenia średniego.

Wykres 5 - Struktura wykształcenia osób bezrobotnych w PUP w Mońkach.

źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 1 do sprawozdania MPiPS – 01

W grupie osób do 30 roku życia ponad 38% osób nie posiada wykształcenia średniego. Stosunkowo dużą grupę wśród osób młodych stanowią osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym – 28,5%. Negatywnie należy ocenić fakt, iż osoby, które posiadają wykształcenie w konkretnym zawodzie na poziomie średnim zawodowym, zasadniczym zawodowym lub wyższym nie mogą znaleźć pracy i figurują w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy. Może to świadczyć o niedostosowaniu w przeszłości kierunków kształcenia do aktualnych potrzeb rynku pracy.

Powszechnym zjawiskiem jest niski poziom wykształcenia w grupie osób po 50 roku życia. Z całej zarejestrowanej w PUP w Mońkach grupy osób 50+, tylko 2,2% posiada wykształcenie wyższe, a aż 83% nie posiada wykształcenia średniego. Problem niskiego wykształcenia tej grupy osób jest trudny do rozwiązania, ponieważ osoby w wieku 50+ nie są

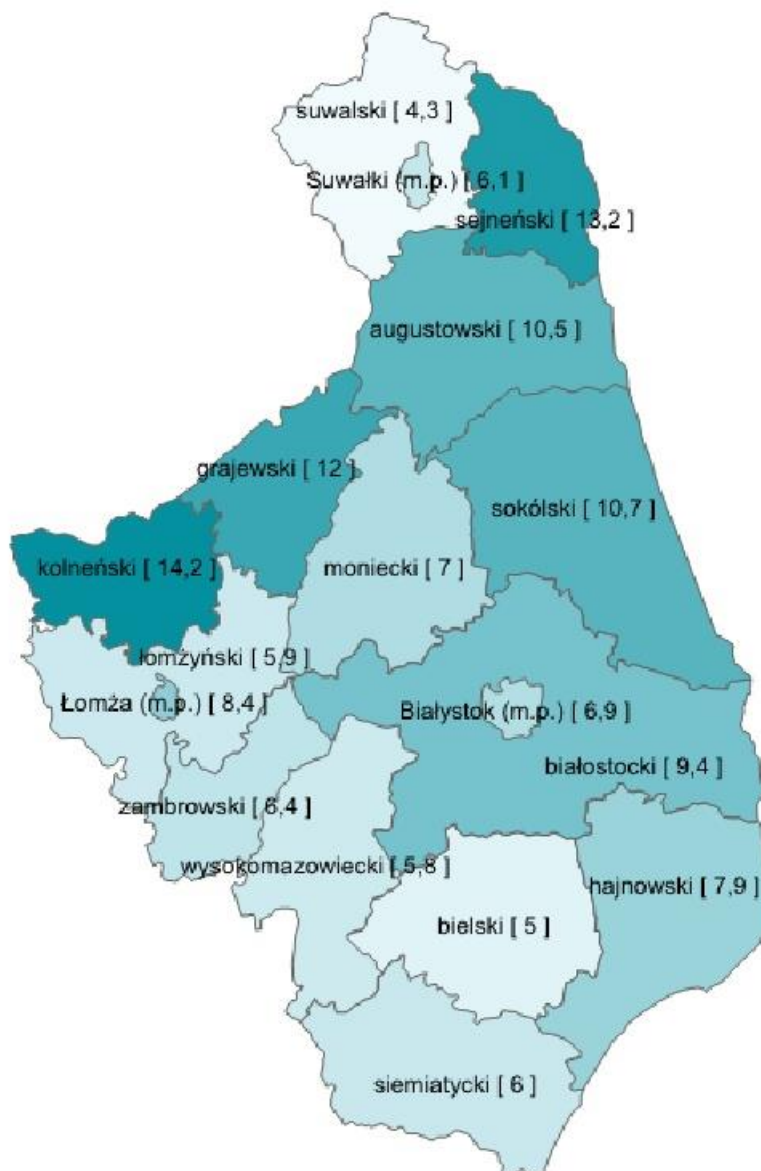
zainteresowane podnoszeniem własnego wykształcenia. W związku z tym, iż osoby posiadają najczęściej wykształcenie gimnazjalne lub niższe (aż 45%), mają bardzo duże problemy ze znalezieniem pracy na stanowiskach wymagających elastyczności, specjalistycznej wiedzy, kwalifikacji oraz wysokiej sprawności fizycznej.

Wybrane kategorie osób bezrobotnych.

Należy zauważyć, że z biegiem lat powiększa się odsetek bezrobotnych kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka. Takie osoby stanowią 18% ogółu bezrobotnych, a ich aktywizacja jest znacząco utrudniona, bo bardzo często same muszą opiekować się dzieckiem, co wpływa na ich brak dyspozycyjności. Poniżej przedstawione są pozostałe kategorie osób bezrobotnych.

Wybrane kategorie osób bezrobotnych		
Kategoria	Ilość osób	Udział % w ogóle
Liczba bezrobotnych ogółem	1077	100%
Kobiety	506	47%
Bez kwalifikacji zawodowych	524	48%
Bez doświadczenia zawodowego	329	30%
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	194	18 %
Do 30 roku życia	339	31 %
Długotrwale bezrobotni	614	57 %
Powyżej 50 roku życia	274	25 %
Osoby z niepełnosprawnościami	45	4 %
Zasiłkobiorcy	109	9%

Stopa bezrobocia na tle
innych powiatów
województwa podlaskiego
(stan na 31.12.2020 r.)

V. Analiza SWOT lokalnego rynku pracy.

Przedstawiona analiza pozwoliła na ukazanie głównych problemów lokalnego rynku pracy oraz barier, z jakimi spotykają się osoby bezrobotne z terenu powiatu monieckiego. Poprzez tak zebrane i przedstawione informacje możemy zaplanować działania odpowiadające rzeczywistym potrzebom i możliwościom lokalnego rynku pracy.

Podsumowując przedstawioną analizę możemy stworzyć **analizę SWOT lokalnego rynku pracy.**

Mocne Strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Położenie i atuty przyrodnicze. 2. Rozwój infrastruktury i dobre połączenie z Białymstokiem. 3. Stosunkowo niski poziom bezrobocia rejestrowanego. 4. Duże zainteresowanie tworzeniem jednoosobowych firm. 5. Wspomaganie rozwoju przedsiębiorstw poprzez środki unijne i krajowe. 6. Duże środki przeznaczone na aktywizację osób bezrobotnych i tworzenie nowych miejsc pracy. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niski poziom dochodów ludności. 2. Niski poziom inwestycji. 3. Mała liczba przedsiębiorstw produkcyjnych. 4. Niska gęstość zaludnienia. 5. Spadek liczby urodzeń, nadmierna emigracja ludności (szczególnie ludzi młodych). 6. Ukryte bezrobocie na wsi. 7. Niski poziom uczestnictwa w kształceniu ustawicznym. 8. Brak wykwalifikowanych pracowników. 9. Brak szkół wyższych na terenie powiatu.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie drogi ekspresowej S-16 w wariantcie przez Goniądz, Mońki i Knyszyn. 2. Wsparcie sektora MŚP ze strony krajowych i unijnych programów pomocowych. 3. Łatwiejszy dostęp do unijnych źródeł finansowania. 4. Systematycznie wzrastająca liczba osób pracujących. 5. Efektywna współpraca administracji publicznej, sektora prywatnego i trzeciego sektora w ramach partnerstwa. 6. Wzmacnianie potencjału zasobów ludzkich. 7. Promowanie kształcenia ustawicznego. 8. Wzrost aktywności zawodowej mieszkańców. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększająca się populacja mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. 2. Migracje młodzieży do większych miast. 3. Dochody społeczeństwa znacznie poniżej średniej krajowej. 4. Mało atrakcyjne oferty pracy. 5. Niekorzystne tendencje demograficzne. 6. Powiększanie bezrobocia ukrytego na terenach wiejskich. 7. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa. 8. Brak dużych inwestycji gospodarczych.

VI. Cele i zadania Programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji rynku pracy.

Celem głównym programu jest:

Wzmocnienie lokalnego rynku pracy poprzez promocję zatrudnienia, przedsiębiorczości oraz wsparcie procesu aktywizacji mieszkańców powiatu monieckiego poszukujących pracy.

Cel główny zawiera cztery obszary działania:

1. Aktywizacja lokalnego rynku pracy.
2. Wspieranie działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości.
3. Partnerstwo i współpraca na lokalnym rynku pracy.
4. Podejmowanie działań w obszarze kształcenia ustawicznego i rozwoju kwalifikacji zawodowych.

Obszary działania będą realizowane poprzez konkretne działania odnoszące się do planowanych inicjatyw, które mają być podjęte przez Powiatowy Urząd Pracy w Mońkach i pozostałych partnerów. Ważnym elementem prowadzącym do osiągnięcia celu głównego jest współpraca instytucji z terenu powiatu monieckiego m.in. jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, pracodawców i przedsiębiorców. Tylko dzięki zaangażowaniu wszystkich podmiotów w promocję zatrudnienia, możliwe będzie osiągnięcie celów szczegółowych na wszystkich płaszczyznach.

VII. Obszary planowanych działań.

Obszar 1 – Aktywizacja lokalnego rynku pracy.

Działania do realizacji:

1. Zapewnienie pomocy osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w znalezieniu odpowiednich pracowników.
2. Wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy.

3. Tworzenie i realizacja projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej oraz Funduszu Pracy.
4. Pozyskiwanie nowych firm do współpracy.
5. Realizacja usług i instrumentów rynku pracy.
6. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, w tym szczególnie osób młodych do 30 roku życia, osób powyżej 50 roku życia, długotrwale bezrobotnych, oraz osób z niepełnosprawnościami.
7. Wspieranie zatrudniania cudzoziemców.
8. Informowanie i pomoc w zakresie poszukiwania legalnego zatrudnienia za granicą.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba osób skierowanych do pracy.
2. Liczba pozyskanych ofert pracy.
3. Liczba wyrejestrowanych osób z tytułu podjęcia zatrudnienia.
4. Ilość utworzonych stanowisk pracy w ramach refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy.
5. Ilość realizowanych projektów unijnych i rezerw Funduszu Pracy.
6. Ilość pozyskanych środków na aktywną aktywizację.
7. Ilość nowych podmiotów współpracujących z urzędem.
8. Ilość osób w szczególnej sytuacji objętych aktywizacją zawodową.
9. Ilość wydanych oświadczeń o powierzeniu cudzoziemcowi pracy oraz pracy sezonowej.
10. Realizacja działań związanych z międzynarodowym pośrednictwem pracy EURES.

Obszar 2 - Wspieranie działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości.

Działania do realizacji:

1. Promocja przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych.
2. Promocja przedsiębiorczości wśród młodzieży szkolnej.
3. Udzielanie wsparcia finansowego na podjęcie działalności gospodarczej.
4. Udział w inicjatywach i projektach promujących przedsiębiorczość.
5. Pozyskanie dodatkowych środków finansowych na jednorazowe dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba osób bezrobotnych uczestniczących w spotkaniach/szkoleniach dotyczących przedsiębiorczości.
2. Ilość zrealizowanych lekcji przedsiębiorczości w szkołach.
3. Ilość przyznanych środków na podjęcie działalności gospodarczej
4. Ilość inicjatyw i projektów, w których uczestniczy PUP w Mońkach.
5. Ilość pozyskanych środków na jednorazowe dotacje.

Obszar 3 – Partnerstwo i współpraca na lokalnym rynku pracy

Działania do realizacji:

1. Współpraca ze szkołami, poradnią psychologiczno-pedagogiczną i innymi podmiotami w celu organizacji spotkań dla młodzieży szkolnej z zakresu poradnictwa zawodowego.
2. Realizacja programów i projektów partnerskich.
3. Tworzenie i opiniowanie tworzenia nowych kierunków edukacji.
4. Uczestnictwo w partnerstwie na rzecz rozwoju poradnictwa zawodowego w szkołach.
5. Wymiana informacji w zakresie realizowanych i planowanych przedsięwzięć oraz wymiana doświadczeń pomiędzy instytucjami na lokalnym rynku pracy – MOPS, GOPS, PCPR, organizacje pozarządowe.
6. Łagodzenie negatywnych skutków pandemii COVID-19.

Wskaźniki monitoringu:

1. Ilość zrealizowanych wizyt w szkołach doradców zawodowych.
2. Ilość programów i projektów zrealizowanych w partnerstwie.
3. Ilość opinii w sprawie nowych kierunków edukacji.
4. Ilość spotkań w ramach partnerstwa na rzecz rozwoju poradnictwa zawodowego w szkołach.
5. Ilość porozumień w zakresie wymiany informacji i danych o klientach instytucji.

Obszar 4 – Podejmowanie działań w obszarze kształcenia ustawicznego i rozwoju kwalifikacji zawodowych.

Działania do realizacji:

1. Zachęcanie osób bezrobotnych do zwiększenia i zmiany kwalifikacji zawodowych.
2. Promocja i wsparcie kształcenia ustawicznego pracodawców i pracowników.
3. Diagnozowanie aktualnych potrzeb szkoleniowych.
4. Organizowanie szkoleń umożliwiających nabycie, zmianę lub uzupełnienie kwalifikacji zawodowych dopasowanych do potrzeb lokalnego rynku pracy.
5. Udostępnianie i rozpowszechnianie informacji o dostępnych możliwościach nabycia kwalifikacji zawodowych.
6. Finansowanie studiów podyplomowych.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba osób bezrobotnych, które wzięły udział w szkoleniach oferowanych przez PUP.
2. Ilość podpisanych umów z lokalnymi pracodawcami w sprawie finansowania kształcenia ustawicznego w ramach Krajowego Funduszu Społecznego.
3. Ilość szkoleń, kursów i studiów podyplomowych zrealizowanych z Krajowego Funduszu Szkoleniowego
4. Ilość osób, które podjęły pracę po szkoleniach dla osób bezrobotnych.
5. Liczba osób bezrobotnych i poszukujących pracy, którym sfinansowane zostały koszty studiów podyplomowych
6. Liczba przeprowadzonych diagnoz potrzeb szkoleniowych.

VIII. Zarządzanie programem i bieżący monitoring działań.

Powiatowy Urząd Pracy w Mońkach jest powiatową jednostką organizacyjną odpowiedzialną za realizację zadań z zakresu polityki rynku pracy, dlatego też będzie odpowiadał za wdrażanie oraz prawidłową realizację przedmiotowego Programu. Nadzór nad Programem będzie sprawował Starosta Moniecki oraz Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Mońkach.

Program będzie realizowany we współpracy z partnerami rynku pracy, do których zaliczają się:

- jednostki samorządu lokalnego,
- Powiatowa Rada Rynku Pracy
- pracodawcy i przedsiębiorcy,
- instytucje szkoleniowe,
- organizacje pozarządowe,
- ośrodki pomocy społecznej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- instytucje oświatowe.

Zadania wymienione w Programie będą finansowane z następujących źródeł:

1. Fundusz Pracy.
2. Środki pochodzące z funduszy Unii Europejskiej, np. Europejskiego Funduszu Społecznego.
3. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
4. Środki jednostek samorządu terytorialnego.
5. Środki własne pracodawców/partnerów.

Monitoring niniejszego Programu w zakresie działań wdrażanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Mońkach prowadzony będzie na bieżąco, zgodnie z obowiązującymi w Urzędzie standardami monitorowania realizowanych form wsparcia. Śledzenie postępów realizacji programu możliwe będzie dzięki prowadzonej przez Powiatowy Urząd Pracy obowiązkowej sprawozdawczości miesięcznej, kwartalnej, półrocznej i rocznej. Po upływie każdego roku sporządzana będzie informacja z realizacji programu w postaci sprawozdania z działalności urzędu. Co roku sprawozdanie będzie przedstawiane Powiatowej Radzie Rynku Pracy. Po zakończeniu całego programu końcowe sprawozdanie z jego realizacji zostanie przedłożone Radzie Powiatu w Mońkach.